

PREDLOG ZAKLJUČKOV IN PRIPOROČIL Z OKROGLE MIZE

»KAKŠNE SPREMEMBE BI MORALA PRINESTI DIGITALNA PREOBRAZBA V ŽIVLJENJA STAREJŠIH OSEB IN RANLJIVIH SKUPIN? «

Cilj okrogle mize je bil kako pospešiti razpravo in trajen dialog za partnersko sodelovanje vlade in nevladnih ter strokovnih organizacij, o vključevanju starejših in drugih ranljivih skupin v digitalno preobrazbo. Navedeni zaključki okrogle mize naj bi spodbudili načrtovalce in odločevalce na področju digitalne preobrazbe in informacijske družbe, da z največjo mero občutljivosti prisluhnejo ranljivim skupinam in pripravijo take rešitve in storitve, ki bodo navduševale in spodbujale željo po vseživljenjskem učenju, ter enakopravnem vključevanju na vseh področjih življenja in dela. Digitalizacija ne sme postati ovira za ranljive skupine, postati mora priložnost za enakopravno vključevanje.

Udeleženci:

- Tjaša Sobočan, Služba vlade za digitalno preobrazbo
- mag. Simon Delakorda, Zavod INePA in koordinator Mreže NVO za vključujočo informacijsko družbo
- Ana Pleško, Simbioza Genesis, socialno podjetje
- Kristina Valenčič, Ministrstvo za javno upravo
- Janez Portir, Mestna zveza upokojencev Ljubljana OPZDU
- dr. Franc Trček, Služba vlade za razvoj in kohezijsko politiko
- mag. Neja Samar Brenčič, Zavod IZRIS
- Matjaž Ugovšek, Društvo Duh časa
- Jure Lampe Senlab d.o.o.

Uvodoma sta stališča in prioritete naloge predstavila državni sekretar Jure Trbič iz Ministrstva za javno upravo in državna sekretarka dr. Aida Kamišalić Latifić, iz Službe vlade za digitalno preobrazbo.

Sodelujoči govorniki so se strinjali da je digitalna preobrazba države in s tem tudi družbe neizbežna in potrebna, pri čemer morajo enakopravno in družbeno odgovorno sodelovati vsi akterji.

Na osnovi izvajanj in predlogov, ki so jih izpostavili udeleženci okrogle mize »Kakšne spremembe bi morala prinesti digitalna preobrazba v življenja starejših podajamo naslednje zaključke, priporočila in zahteve. Zaključke in priporočila smo razdelili na 4 sklope:

1. Digitalne pravice in načela.

- Pospešiti moramo razpravo in trajen dialog za partnersko sodelovanje vlade in nevladnih ter strokovnih organizacij.
- O vlogi in sodelovanju starejših v digitalni preobrazbi se ne sme odločati brez starejših in drugih. ranljivih skupin. Do dobrot digitalizacije so upravičeni vsi in vse aktivnosti morajo biti usklajene s strateškimi usmeritvami države in Evropske unije.
- Podpiramo ustanovitev Digitalnega središča nevladnih organizacij, za izvajanje projektov in programov za humano in družbeno sprejemljivo digitalno preobrazbo. Želimo si okrepljeno delovanje nacionalne vsebinske mreže nevladnih organizacij ter vzpostavitve nevladnega sektorja kot polnopravnega deležnika digitalne preobrazbe. Nevladne organizacije niso podjetja, zato potrebujemo drugačen pristop in z njim povezano financiranje mreže, ki bi zastopala ranljive skupine, v bistvu je DSNO darilo civilne družbe državi.
- Potrebno bo ustvarjanje novih vrednot za digitalno družbo in pomembno je istočasno nagovarjanje k živim stikom in ustvarjanjem prostora za živo sodelovanje in druženje. Za ranljive skupine je potrebno ustvariti okolje, da bi ljudje brez digitalnih veščin lahko koristili vse pomembne dobrote digitalne preobrazbe.

2. izobraževanje

- Potrebujemo postopno prilagajanje izobraževanja za digitalno preobrazbo, saj dosedanja ukrepi niso prilagojeni potrebam različnim ranljivim skupinam, še posebej starejšim.
- Upoštevati moramo dosedanje izkušnje v izobraževanju starejših in na njih zgraditi strategijo izobraževanja za 65+ in jo vključiti v vseživljenjsko učenje. Opraviti je potrebno razpravo z organizacijami ki imajo dovolj velike izkušnje z izobraževanjem ranljivih skupin.
- Starejše osebe moramo motivirati in jih popeljati iz cone udobja v cono aktivnega življenja in ozaveščanja za tvorno sodelovanje v digitalni družbi in na tem področju potrebujemo medgeneracijsko sodelovanje.
- Potrebujemo programe učenja starejših skozi igro, kjer utrjujejo znanje, spomin in spretnosti v rokovanju, kar bi krepilo njihovo samozavest in pozitivno vplivalo na zmanjševanje ogroženosti od starostnih bolezni kot je na primer demenca, Parkinsonova bolezen. Vse programe in aplikacije namenjene za vsakdanje življenje in delo v tretjem življenjskem obdobju je potrebno soustvarjati v sodelovanju s starejšimi, ki imajo izkušnje in znanja.
- Potrebujemo opolnomočenje starejših izobraževalcev z znanjem in izkušnjami, da bi lahko izobraževali starejše sovrstnike.

3. Oprema in dostopnost

- Aplikacije in programi morajo biti povezljivi z različnimi napravami (računalnik, telefon, tablica).
- Uporabna vrednost programov in računalniške ter komunikacijske opreme naj bo taka, da uporabniki nimajo problemov z namestitvami, gesli, uporabnostjo in posodabljanjem, kar je v nasprotju s strategijami računalniško komunikacijskimi podjetij. Samo poslovni model ne bo rešil problema vključevanja ranljivih skupin v DP. Pomembna je kasnejša podpora uporabnikom (24 ur, 7 dni v tednu, vse leto). Neznanje ustvarja nezaupanje, zaupanje pa ustvarja znanje (davki, položnice, e-pošta, zdravstvo in povezave). Nekdo mora nad tem bedeti,

morda digitalno središče nevladnih organizacij ali pa glasnik digitalne tehnologije (a ni to njegova vloga,...)

- Odpisano opremo je potrebo posodobljati in jo uporabno vrniti v družbo (ekološki in varčevalni ter trajnostni princip). Nevladnim organizacijam, ki nesebično obnavljajo odpisano računalniško, telekomunikacijsko ter programsko opremo je potrebno dodeliti status pomembnih organizacij v javnem interesu in jim pomagati, da se lahko prijavljajo na različne razpise, ki naj bodo namenjeni tudi nevladnim organizacijam na tem področju.
- Z javnimi razpisi in akcijskimi programi je potrebno podpreti uporabo prostokodne programske opreme.
- Biometrična izkaznica je lahko velik velika pomoč v digitalni preobrazbi saj bo omogočala vsa (do sedaj) razdrobljena e-opravila državljanov. Potrebujemo več informacij o namenu in možnostih, ki jih ponuja biometrična osebna izkaznica.
- Povezljivost digitalnih storitev in programov za logično dostopnost vsem za obvladovanje digitalnega razkoraka. Povezati je potrebno informacijske sisteme in to mora biti politična odločitev vsakokratnih vladajočih struktur.
- Opredeliti je treba osnovno košarico najbolj pomembnih in uporabnih digitalnih aplikacij za starejše in druge ranljive skupine (odprtokodna programska oprema, e pošta, zdravstvo, davki položnice)

4. Promocijske dejavnosti in navduševanje starejših in drugih ranljivih skupin za tvorno sodelovanje v digitalizirani družbi.

- Potrebujemo odličen akcijski načrt promocijskih dejavnosti v katerem naj bodo primerno opredeljeni navdušujoči primeri dobrih praks.
- Pomembno in navdušujočo vlogo, bi moral imeti glasnik digitalne tehnologije, ki je večino ma neopazen.
- Digitalni razkorak bi lahko zmanjšali s povečanjem digitalne vključenosti ranljivih skupin in z ustanovitvijo računalniškega sklada za ranljive skupine državljanov, s čimer bi omogočali boljši dostop do digitalnih storitev in tehnologij.
- Ena od najpomembnejših aktivnosti bi morala biti vzpostavitev INFO TOČK za vstop v digitaliziran svet. Vzpostavili bo lahko mobilne centre za pomoč ranljivim skupinam.
- Promocija javnih pa tudi komercialnih odličnih digitalnih storitev mora biti povezana s soustvarjanjem prostora za pomoč uporabnikom in sprotno evalvacijo učinkov storitev.
- Digitalna preobrazba mora obvezno vključevati tudi fizično socialno vključenost, kajti digitalizacija ne sme ogrozati socialnih stikov, nasprotno digitalizacija jih mora spodbujati.

Dokument sta pripravila Tomaž Skulj in Andrej Jus